

Njealját sámiid parlamentariihkkáriid konfereansa guovvamánu 20. beaivve 2014 Upmis, man leat vuodđudan Suoma, Norgga ja Ruota sámedikkiid áirasat ja masa oassálastet maid Ruošša sámiid ovddasteaddjit, lea mearridan addit julggaštusa ja dákko bakte ovdanbuktá dan¹:

Geardduhit čátnasupmámet ovddidit ovddit parlamentariihkkáriid konfereanssaid Johkamohkis (2005), Roavvenjárggas (2008) ja Girkonjárggas (2011) julggaštusaid ollašuvvama,

Gáibidit Suoma, Norgga, Ruota ja Ruošša stáhtaid ovddidit sámiid parlamentariihkkáriid rádi jagi 2010 dohkkehan dálkkádatpolitihkalaš strategii ja ulbmiliid ollašuhhtima,

Máhcahit millii ahte siviila- ja politihkalaš vuoigatvuodaid oktasašsoahpamuša iešmearridanartihkal 1 guoská maid álgoálbmogiid ja sin vuoigatvuodas mearridit luondduriggodagaideaset anus,

Deattuhit sámi kultuvrra čanasvuoda lundui ja ráinnas birrasa mearkkašumi sámi kultuvrra boahhteáigái,

Ovdanbuktit čiekŋalis fuollámet Ruošša álgoálbmogiid, earenoamážit sápmelaččaid, dili hedjoneamis Ruoššas ja doarjalit Ruošša stáhtii vai dat buorida álgoálbmogiid vuoigatvuodaid,

Deattuhit ahte davviriekkalaš sámi konvenšuvnnas lea stuora mearkkašupmi sápmelaččaide oktan álbmogin ja *ovdanbuktit* hui stuora fuollámet konvenšuvnna joatkkašiehtadallamiid njoazes ovdáneamis,

Mearkkašit duhtavašvuodain ahte Ruota vuodđoláhka dovddasta sápmelaččaid álbmogin, ja *muittuhit* ahte Norgga ja Suoma vuodđoláगत dovddastit sápmelaččaid álgoálbmogin,

Gáibidit Suoma, Ruota ja Ruošša stáhtaid ratifiseret ILO 169-soahpamuša ja ahte Norgga stáhta sajáiduhtá dan láhkii, maiddá dan mii guoská sámiid historjjálaš mearráriggodatvuoigatvuodaide.

Muittuhit ahte Ruota, Norgga, Ruošša ja Suoma stáhtat leat ratifiseren ON:a biodiversiteahttasohpamuša, ja soahpamuša mearkkašumis dorvvastit luonddu májggahápmásašvuoda ja álgoálbmotkultuvrraid ja *gáibidit* stáhtaid beavttálmahttit soahpamuša ollašuhhtima ovttasráđiid Suoma, Ruota ja Norgga sámedikkiiguin ja Ruošša sámi organisašuvnnaiguin,

Gáibidit Norgga, Ruota, Ruošša ja Suoma stáhtaid čatnasit ON:a álgoálbmotjulggaštusa ollašuhhtimii ja *čujuhit* dán olis ON:a eamiálbmotraporterejeaddji James Anaya addin raportii jagi 2013 ON:a dievasčoakkámii, mas deattuhuvvo julggaštusa legitiimmalaš árvu leahkit ollašuhhtima rávan,

Máhcahit millii ON:a eamiálbmotraporterejeaddji James Anaya jagi 2010 luobahan raportta Ruošša álgoálbmogiid dilis ja jagi 2011 luobahan raportta sápmelaččaid dilis Norggas, Ruotas ja Suomas ja *gáibidit* Ruošša, Norgga, Ruota ja Suoma stáhtaid stáhtaid ollašuhhtit raporttaid ávžžuhusaid ovttasráđiid Norgga, Ruota ja Suoma sámedikkiiguin ja Ruošša álgoálbmogiiguin,

¹ 91 parlamentariihkkára ledje čoahkis. Jienasteamis ledje 66 juo-jiena, 13 ii-jiena ja 3 guoros jiena. 9 áirasa eai jienastan. Ovddádusbelloodat, Norgga Sámedikkis bukte čálalaš reservašuvnna. Davvikalohta álbmot, Dáloniid listu Sámedikkis bukte čálalaš reservašuvnna. Suoma Sámediggi buvttii čálalaš reservašuvnna.

Muittuhit ON:a eamiálbmotraporterejeaddji ávžžuhusaid raporttas Luondduresurssaid ávkastalli industriija ja eamiálbmogat (A/HRC/24/41) ja *gáibidit* Norgga, Ruota, Suoma ja Ruošša stáhtaid váldit vuhtii ávžžuhusaid ja ollašuhttit daid ovttasráđiid Norgga, Ruota ja Suoma sámedikkiiguin ja Ruošša álgoálbmogiiguin,

Nannet čatnašupmámet sámi suvdilis gárganeami ovddideapmái ja *gáibidit* Norgga, Ruota, Suoma ja Ruošša stáhtaid ollašuhttit ovttasráđiid Norgga, Ruota ja Suoma sámedikkiiguin ja Ruošša sámi organisašuvnnaiguin Rio +20 julggaštusa ”The Future We Want”,

Julggaštit dákkko bakte čuovvovaččat:

1 artikla

Sámit leat okta iešmearrideaddji álbmot, man ruovttuguovlu Sápmi lea juhkkoujuvvon njealji stáhta rájiiguin. Sápmi lea sámiid árbevirolaš guovlu ja min oktasaš ruoktu, gos sámiin leat doloža rájes vuodduvuvvon vuoigatvuođat eatnamiidda, čáziide, dán vuolde maiddái mearaide, ja luondduriggodagaide.

2 artikla

Sámi álbmoga iešmearridanvuoigatvuohta addá midjiide vuoigatvuođa ieža mearridit iežamet politihkalaš stivrenvugiin, makkar ovdaneami mii hálidit iežamet servošiin ja mainna lágiin mii áigot hálddašit ja ávkki atnit min guovllu luondduriggodagain riikkaidgaskasaš álbmotrievtti, olmmošvuoigatvuođaid ja sámi rivttiid vuodul.

3 artikla

Sámit leat álgoálbmot, mas leat vuoigatvuođat iežaset árbevirolaš eatnamiidda, čáziide, luondduriggodagaide. Sámi álbmotválljenorgánat, Sámedikkit, galget beassat váikkuhit sámiid vuoigatvuođaid, kultuvrra, luondduriggodagaid ja eanageavahusa mearrádusdahkamii áhpsit ja stáhtat galget šiehtadallat sámedikkiiguin rehálaččat ulbmilin beassat ovttamielalašvuhtii sihke báikkálaš, guvllolaš, álbmotlaš ja riikkaidgaskasaš dásis. Sámedikkit galget leat maid mielde mearrideame juridihkalaš, politihkalaš, ekonomalaš, kultuvrralaš ja sosiála ovdaneami áššiin.

4 artikla

Mis sámiin galgá leat vuoigatvuohta bargat iežamet árbevirolaš ealáhusaiguin iežamet árbevirolaš orrunguovlluin iežamet kultuvrralaš árbevieruid ja –vuoigatvuođaid mielde. Sámedikkiiguin ja báikkálaš sámi servodagaiguin galgá šiehtadallat, vuđolaš dieđu vuodul, bákku haga, ovdalgihtii miehtama prinsihpa mielde, buot sámiid árbevirolaš ealáhusaid hárrái min árbevirolaš orrunguovlluineamet iežamet kultuvrralaš árbevieruid ja –vuoigatvuođaid mielde.

5 artikla

Mii sámit leat hui fuolas stáhtaid ja fitnodagaid ekonomalaš, politihkalaš ja mitearalaš beroštumis árttisa ja dan luondduriggodagaid guovdu. Oljo- ja gássabohkan, fievrredeami lassáneapmi sihke árttisa mearrajohtolagaid rahpaseapmi lasiha birassorpmiid vejolašvuođaid. Davviguovllut lea álgoálbmogiid ruoktu ja guovllu luonddubiras lea hávváiduvvi ja buot ekonomalaš ja politihkalaš doaibma dan guovllus buktá váikkuhusaid álgoálbmogiid eallinvejolašvuođaide. Ovttas

dálkkádatrivedama buktin biehtadahkes váikkuhusaiguin luondduriggodagaiguin ceavzilmeahttun ávkkástallan árktesis sáhtta leat sámi kultuvrii ja dan boahtteáigái duššadeaddji.

6 artikla

Sámi álbmoga boahtteáigi, ceavzilvuohta, min birgejupmi, min ealáhusat, min árbevierut, min historjjálaš vuoigatvuođat ja min árbevirolaš máhtolašvuohta, leat čadnon min árbevirolaš guovlluid eatnamiidda ja čáziide. Luondduriggodagat galget ain addit birgenlági min álbmogii ja seailluhit min divrras kulturárbbi boahttevaš sámi buolvvaide.

7 artikla

Go minerálaávkkastallamiid pláne álggahit árbevirolaš sámi guovlluin, de galgá sámi álbmot ja vuoigatvuođalaččat leat vuđolaš dieđu vuodul, bákku haga ovddalgihtii miehtan dasa. Sámi álbmot ja vuoigatvuođalaččat galget álgoálbmotrievtti mielde oažžut vuoiggalaš oasi dáid ávkkástallamiid sisabođuin. Buhtadus galgá máksot sámi álbmogii minerálaávkkastallamiin ja dáidda gullevaš doaimmain dego infrastruktuurras.

Sámi orrunguovlluid stáhtat leat geatnegahtton gáibidit, ahte industriija ja erenoamážit ruvkeindustriija váldá dakkaviđe atnui beaktilit birasgoziheami ja birasnuskkiiid jávkadanvugiid. Norgga, Suoma, Ruota ja Ruošša stáhtat galget čavget birasgáhttenlágaideaset ja čavget birasrihkkosiid duomuid. Sámiid árbevirolaš orrunguovlluid ruvkedoaimmat, mat leat anus, leat geatnegahtton buhttet sámiid árbevirolaš orrunguovlui dahkkon vahágiid nu máhcevaš kompensašuvdnan go aktiivvalaš birrasa divodanbargun.

8 artikla

Norga, Ruotta ja Ruošša galget ođasnuhttit ruvke-/mineráلالága vai čuovvu álbmotrievtti. Lea vealtameahttun, ahte Suoma ruvkeláhka ii heajuduvvo sámi kultuvrra geahnohuhttima gielddu dáfus dálázis.

9 artikla

Ruota, Suoma, Norgga ja Ruošša stáhtat galget váldit atnui ovttas guoskevaš riikkaid sámedikkiiguin ja Ruošša sámi organisašuvnnaiguin sámi árbevirolaš orrunguovlluid luondduresurssaiguin ávkkastallama meannudanvugiid, mat vuodđuduvvet lágaide. Daiguin galget árvoštallojuvvot fidnuid váikkuhusat sámi kultuvrii ja daiguin sáhttet eastaduvvot árut, mat čuhcet sámi kultuvrii, dakkárat leat omd. biodiversiteahttasohpamuša Akwé: Kon –rávvagat.

10 artikla

Mii sámi parlamentarihkkárat oaidnit, ahte sámit šaddet ain deaivat badjelgeahččama ja struktuvrralaš vealaheami stáhtalaš doaimmaid geažil. Sámi kultuvrra, sámi árbevirolaš ealáhusaid ja sámegielaid vurdet čáhkket váldokultuvrra ekonomalaš ja politihkalaš dárbbuid ovddas. Sápmlaččat šaddet deaividit maid vašširihkkosiid árgabeaivvi eallimis ja ain eanet sosiála medias.

Sámiid duššin dahkamiin ja áddemeahttunvuohta sápmelaččaid guovdu háliduvvo maid addot vuoigatvuohta sámi eatnama luondduriggodagaid duššadeapmi váldokultuvrraid dárbbuid buorrin. Sápmlaččat šaddet dáistalit iežaset vuoigatvuođaid beales nu ahte deaividit diehtemeahttunvuođa,

ovdagáttuid ja rasismma. Vai min kultuvra seailu fertet mii sámít sihkkarastot rievtti eallit gierdilis birrasis gos min iežamet árbevierut ja kultuvrralaš ovdanbuktimat gudnejahttojuvvojit.

Artikla 11

Mii doarjut ON nállevealahanlávdegotti evttohusaid, ovdamearkka dihte ruvkeplánaid ektui Rönnbäckenis ; ahte Ruotta bisseha buot doaimmaid dasságo nállevealahanlávdegoddi lea meannudan ášši.

Protokoll tillførsel fra

Fremskrittspartiet v/ Aud Martinsen og
Arthur F. Tørfoss.

Vi stemte imot fordi, Innenfor både
Samisk og norsk tenkning står rimelighets-
betraktninger og rettferdighetssans høyt i
kurs. Ingen av grupperingene skal sær-
behandles på bakgrunn av språk eller
etnisitet.

På viktige områder som språk og kultur,
har utviklingen gått i motsatt retning
av den Sametingene selv har ønsket og
vurdert.

Det må på denne bakgrunn stilles
spørsmålsteget ved om Sametingene er
det rette organ for å ta vare på
samiske språk, kultur, historie og
tradisjoner. Og ikke minst naturressurser
i samiske områder.

Derfor stemmer vi fra Fremskrittspartiet
mot

Aud Martinsen Arthur Tørfoss.

Jorgaluvvon dárogielas davvisámegillii

Beavdegirjelasáhus

Ovddádusbellodat Aud Martinsen ja Arthur J. Tørfoss ovddidan

Mii jienasteimmet vuostá dannego sihke sámii ja Norgga jurddašeamis lea govttolášvuohta ja vuoiggalašvuohta sakka árvvusadnon. Ii oktage joavku galgga oazžut sierrameannudeami giela dehe čearddalašvuođa vuodul.

Deatalaš suorggit dego giella ja kultuvra leat ovdánan nuppe guvlui go dan maid Sámedikkit ieža leat dáhtton ja mearridan.

Dán vuodul ferte jearrat leat go sámedikkit duođai rievttis orgánat vára váldit sámii gielas, kultuvrras, historjjás ja árbevieruin. Ja erenoamážit sámii guovlluid luondduriggodagain.

Danne jienasteimmet mii Ovddádusbellodagas vuostá.

Aud Martinsen

Arthur Tørfoss

Protokolltilførsel/skriftlig reservasjon til deklarasjonen til Samisk Parlamentarikerkonferanse sine deklarasjoner, 20. februar 2014.

Levert av Nordkalottfolket ved Toril B. Kåven, Kjetil Romsdal, Ståle Nilsen, og Fastboendes Liste ved Isak Mathis O. Hætta.

Til tekst:

Sameparlamentarikerkonferanse; Fellestekst.

Levert av Toril B. Kåven, Ståle Nilsen og Kjetil Romsdal, Nordkalottfolket, Isak Mathis O. Hætta, Fastboendes liste - Sametinget i Norge

Fredag 14. februar fikk vi tilsendt forslag til tekst første gang (på norsk), og for teksten for Nordisk Samekonvensjon fikk vi tilsendt 07. februar. Vi fikk ingen informasjon om hvem som har foreslått teksten, og hvilken prosess som har vært forut for tekstforslaget. Vi fikk heller ingen informasjon om hvordan denne skulle behandles, noe som gjorde arbeidet med teksten meget vanskelig.

Da parlamentarikerkonferansen startet i dag, 20. februar, fikk vi opplyst at det var opprettet arbeidsgruppe. Ingen av oss parlamentarikere hadde hørt noe om dette på forhånd og hatt mulighet til å være med å velge. Kl 0900 åpnet konferansen, og vi fikk frist til å komme med forslag til endringer kl. 1300 og kl. 1400 samme dag. På ca 5 og 6 timer, skal dermed representantene ta stilling til store og viktige spørsmål og utfordringer i det samiske samfunn, uten mulighet til å diskutere det med andre, og uten å være informert om prosessen forut for et felles deklarasjon. Som et minimum burde vi vite om teksten er forankret noen steder – og i så fall hvor.

Det forslaget vi har levert til arbeidsgruppen som er nedfelt, blir ikke utlevert eller oversatt til de andre språkene, og det gir dermed ingen mulighet for andre parlamentarikere til å støtte opp om våre forslag. De fikk heller aldri mulighet til det, siden forslaget ikke ble gitt de andre. Det er også kommet flere vesentlige endringer i deklarasjonene fra arbeidsgruppen, og det blir umulig å ta stilling til dette, en avgjørelse man må ta på svært kort tid. Våre forslag til endringer ble levert ut minutter før votering – men ikke oversatt slik at alle parlamentarikere kunne forstå hva som stod i forslaget. Dette er uakseptabel parlamentarisk og demokratisk arbeidsmetode, som gjør det vanskelig å bli enige om en felles tekst.

Det kjennes som man blir kneblet til å være med på et opprop som ikke er godt fundamentert blant de ulike parlamentarikere. Like før avstemming ble vår tekst kopiert, men dette gir ingen demokrati, da den fortsatt ikke var oversatt til finske og nordsamiske, slik at alle kan forstå den. Vi valgte derfor å trekke forslaget.

Våre forslag er derfor også lagt ved denne protokolltilførselen, siden vi vet at andre delegater ikke har hatt mulighet til å vurdere våre forslag fordi de ikke var oversatt. Som et minimum bør alle vite at der har vært alternativer eller tilleggssforslag.

Vi ber om at det ved fremtidige parlamentarikerkonferanser foreslås en mer demokratisk prosess, i tråd med de prosesser vi sjøl krever fra våre stater.

Vi beklager sterkt den uryddige prosessen og kan ikke akseptere en tekst og et dokument med så dårlig forankring i det samiske folk.

Forslag Deklarasjon, fellestekst:

Forslag fra Nordkalottfolket (3 representanter) og Fastboendes Liste (1 representant), Norge:

Ny artikkel: Likestilte rettigheter for alle samer.

Fastboendes samer har gjennom statenes fokus på reindriftssamer, mistet mange av sine tradisjonelle rettigheter til ferdsel og bruk av naturen. Sametingene vil snarest starte arbeidet for å få lik beskyttelse og lovfestede rettigheter for fastboende og reindriftssamer i all naturbruk, næringsutvikling og ferdsel.

Ny artikkel: Artikkel om samspill med andre folkegrupper.

Samene bor i ulike stater, sammen med andre folkegrupper som har bodd i områdene mange århundrer. Samtidig skjer store migrasjoner i verden, og alle land blir mer og mer internasjonal. Samene anerkjenner andres rett til å fortsatt bo i de landområdene hvor de og deres familier er vokst opp, og ønsker et fredelig og konstruktivt samkvem også i fremtiden.

Vi har nummerert hvert avsnitt med 0,1,2,3 osv, slik at ingressen er nr 1, "Vi gjentar vår..." er nr to osv.

Avsnitt 2: tas vekk. Vi har ikke fått lest, vi har ikke fått tilsendt og vi har ingen mulighet til å mene noe om den.

Avsnitt 8: vi ønsker ikke å kreve dette.

Avsnitt 10 – nei, vi har ikke fått utdelt som del av prosessen.

Avsnitt 13 – tas vekk. Vi har ikke fått utdelt disse på forhånd.

Tilføyelse artikkel 1.

Føyes til på slutten: Denne rettigheten har vi sammen med andre folkegrupper.

Tilføyelse artikkel 3:

"Samefolket er et urfolk som har rett til å bruke sine tradisjonelle landområder..."

"Sametingene skal også bli konsultert når det gjelder forankringen i..."

7. artikkel

Denne må justeres slik at en urfolksavgift ikke nødvendigvis skal gå til sametingene, men til regionen eller den enkelte kommunen. Det er der samene bor, og det er de som skal ha nytte av avgiften. Ha inn en setning hvor man anerkjenner lokaldemokratiet og kommunens ønsker i opprettelsen av gruver.

Ta vekk setning om at Sametingene skal godkjenne gruvedrift på forhånd.

Signatur:

Toril Bakken Kåven

Jorgaluvvon dárogielas davvisámegillii

Beavdegirjelasáhus/čálalaš reservašuvdna Sámi Parlamentariihkkárkonferánssa julggaštusaide, guovvamánu 20. beaivvi 2014.

Ovddiduvvon Nordkalottfolket Toril B. Kåven, Kjetil Romsdal, Ståle Nilsen bokte, ja Dáloniid Listtu Isak Mathis O. Hætta bokte.

Tekstii:

Sámi Parlamentariihkkárkonferánsii; Oktasašteaksta.

Toril B. Kåven, Kjetil Romsdal, Ståle Nilsen Nordkalottfolket, ja Isak Mathis O. Hætta Dáloniid Listtu ovddidan – Norgga Sámediggi

Bearjadaga guovvamánu 14.b. oaččuimet mii vuohččan teakstaevttohusa (dárogiillii), ja Davviriikkalaš Sámekonvenšuvnna julggaštusteaksta sáddejuvvui midjiide guovvamánu 7.beaivvi. Mii eat ožžon diehtevassii gii teavstta lea evttohan, ja makkár proseassa dán teakstaevttohusa vuodđun lea. Mii eat beassan diehtit movt dat galggai meannuduvvot, ja dat dagahii barggu hirbmat váttisin.

Go parlamentariihkkárkonferánssa álggii odne guovvamánu 20.b., de oaččuimet dieđu ahte lea nammaduvvon bargojovku. Ii oktage mis parlamentariihkkáriin lean dan gullan ovdagihtii, ii ge mis lean leamaš vejolašvuhta válljet dan. Dii. 0900 rahppui konferánssa, ja mii oaččuimet dii. 1300 ja dii. 1400 seamma beaivvi áigemearrin buktit rievdadusevttohusaid. 5-6 diimmus galget nappo áirasat guorahallat stuora deatalaš áššiid ja hástalusaid sámi servodagas, vaikko eat lean ožžon vejolašvuoda digaštallat dáid gaskkaneamet, ja vaikko eat leat dovdan proseassa ovdal oktasaš julggaštusa válmmosteamii. Mii berrešeimmet goit unnimusat diehtit leago teaksta vuodustuvvon gostege – ja jus leažžá de gos.

Dat evttohus maid mii leat ovddidan nammaduvvon bargojovkui, ii addo dahje jorgaluvvo iežá gielaide, ja dalle eai oaččo iežá parlamentariihkkárat vejolašvuoda doarjut min evttohusa. Sii eai ožžon vejolašvuoda dannego evttohus ii addon earáide. Bargojovku lea maiddá dahkan olu rievdadusaid julggaštusain, ja šaddá veadjemeahttun daid guorahallat ja mearridit ná hirbmat oanehis áiggis. Min rievdadusevttohusat addojedje áirasiidda moadde minuhta ovdal jienasteami – muhto dat eai leat jorgaluvvon nu ahte visot parlamentariihkkárat ipmirdit mii dain čuožžu. Dát lea sihke parlamentáralaččat ja demokrátalaččat dohkketmeahttumis bargovuohki, ja danne šaddá váttis guorrasit oktasaš tekstii.

Dákkár bargovugiin lea dego bággeme buohkaid čuovvolit juoidá mii ii leat doarvái bures vuodđuduvvon parlamentariihkkáriid gaskkas. Jur ovdalaš jienasteami mángejuvvui min teaksta, muhto dat ii mearkkaš ahte lea demokratiija dannego ii lean jorgaluvvon suomagillii ja davvisámegillii nu ahte buohkat dan sáhte ipmirdit. Danne válljiimet geassit evttohusa ruovttoluotta.

Min evttohusat leat mielddusin dán beavdegirjelasáhusas, dannego diehtit ahte muhtun áirasat eai leat beassan árvvoštallat min evttohusaid go dat eai lean jorgaluvvon. Buohkat berreše juobe diehtit ge ahte leat leamaš ovdan eará molssaevttut ja lassievttohusat.

Mii dáhttut ahte boahttevaš parlamentariihkkárkonferánsain adno eanet demokrátalaš proseassa, mii čuovvu dan proseassavuogi maid mii ieža gáibidit iešguđet stáhtain.

Mii sakka šállošit dán moive proseassa, ja mii eat sáhte dohkkehit teavstta ja dokumeantta mii lea ná unnán sajáiduhhton sámi álbmogis.

Jorgaluvvon dárogielas davvisámegillii

Evttohus Julggaštusa oktasaštekstii

Nordkalottfolket (3 áirasa) ja Dáloniid Listtu (1 áirras) evttohus, Norge:

Ođđa artihkal: Seamma vuoigatvuođat buot sápmelaččaide.

Stáhta beroštupmi boazosápmelaččaide lea dagahan ahte dálonat leat massán olu árbevirolaš vuoigatvuođaid vánddardit luonddu ja geavahit dan. Sámedikkit áigot farggamusat oččodisgoahit seamma suoji ja láhkanannejuvvon vuoigatvuođaid dáloniidda ja boazosámiide buot luonddugeavaheami, ealáhusovddideami ja vánddardeami hárrái.

Ođđa artihkal: Artihkal servvoštallama birra nuppiid álbmotjoavkkuiguin.

Sápmelaččat orro iešguđet riikkain, ovttas eará álbmotjoavkkuiguin geat leat ássan dáin guovlluin mánggaid čuđiid jagiid. Seammás lea máilmmis olu migrašuvdna, ja buot riikkat šaddet eanet ahte eanet internašunálan. Sápmelaččat dohkkehit earáid rievtti ássat dáin guovlluin gos sii ja sin bearrašat leat bajásšaddan, ja dáhttut ráfálaš ja buori servvoštallama maiddá boahpteáiggis.

Mii leat nummarastán juohke bihtá 0, 1, 2, 3 jna. nu ahte ingreassa lea nr 1, "Geardduhit čatnasupmámet..." lea nr 2 jna.

Bihtá 2- sihkkojuvvo. Mii eat leat beassan lohkat dan, midjiide ii leat dat leamaš sáddejuvvon ja mii eat sáhte das oaivvildit maide.

Bihtá 8- mii eat dáhto dán gáibidit.

Bihtá 10 - ii, mii eat leat dán ožžon oassin proseassas.

Bihtá 13- sihkkojuvvo. Mii eat leat dáid ožžon ovdagihtii.

Lasáhus artihkal 1.

Lasihuvvo lohppii: Dát vuoigatvuohta lea mis ovttas eará álbmotjoavkkuiguin.

Lasáhus artihkal 3:

"Sámi álbmot lea álgoálbmot mas lea riekti atnit iežas árbevirolaš eananguovlluid..."

"Sámedikkiiguin galgá ráđđádallojuvvot dasa mii guoská sajáiduhttima..."

Artihkal 7:

Dát ferte rievdaduvvot nu ahte álgoálbmotdivat ii dárbbas mannat jurá juste sámedikkiide, muhto sáhtá maiddá máksojuvvot regiovnii dahje ovttaskas gildii. Doppe dat ássat sámis, ja divat galgá sidjiide ávkin. Ferte lasihuvvot cealkka mainna dohkkeha báikkálaš demokratiija ja jus gieldda dáhttu ásahtit ruvkedoaimmaid.

Sihkkut cealkaga ahte Sámedikkit galget ovdagihtii dohkkehit ruvkedoaimmaid.

Vuolláičáli:

Toril Bakken Kåven

Pöytäkirjalisäys

Pidämme saamelaisparlamentaarikkojen konferenssin toiminnan, tavoitteiden ja hengen kannalta hyvin valitettavana, että saamelaisparlamentaarikkojen neljän konferenssi antoi julistuksen, jonka 4 artiklan osalta suuri enemmistö Suomen saamelaiskäräjäjäseniä vastustaa. Toiminta heikentää konferenssin uskottavuutta. Konferenssin tekemä päätös on Suomen lainsäädännön vastainen koska se ei huomioi kolttien kyläkokouksen asemaa koltasaamelaisten edustuksellisenä elimenä. Suomen saamelaiskäräjälain § 6 mukaan saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Kokouksen tekemä päätös ei kunnioita Suomen saamelaiskäräjälakia ja heikentää saamelaista kulttuuri-itsehallintoa rinnastaen muut toimijat saamelaisen kulttuuri-itsehallinnon tasolle. Julistuksen epäselvä muotoilu mahdollistaa sen, että saamelaisyhteisöiksi voidaan lukea myös sellaisia tahoja, jotka eivät ole saamelaisia oikeudenomistajia.

Me allekirjoittaneet Suomen saamelaiskäräjät pitää hyvin tärkeänä saamelaisten vaikutusmahdollisuuksien turvaamista ja kuulee alueen saamelaisia ennen kuin tekee heitä koskevia päätöksiä.

Muilta osin me allekirjoittaneet Suomen saamelaiskäräjäjäsenet kannatamme julistuksen tavoitteita ja pidämme julistusta hyvin tärkeänä.

Uumassassa 20.2.2014

Kenneth N. Halden KENNETH NÄKKÄLÄJÄRVI

Petri Biret Magga-Vars
Heikki Paltto

PETRA BIRET MAGGA-VARS

HEIKKI PALTTO

Jouko Hetta

JOUKO HETTA

Ulla Magga

ULLA MAGGA

Jaane Näkkäläjärvi

JAAANE NÄKKÄLÄJÄRVI

Tauno Haltta

TAUNO HALTTA

Pertti Heikuri

PERTTI HEIKURI

Pentti Valle

PENTTI VALLE

Beavdegirjelasáhus

Atnit sámi parlamentariihkkáriid doaimma, ulbmiliid ja vuoŋŋa dáfus hui šállošahttin, ahte sámi parlamentariihkkáriid njealját konfereansa attii julggaštusa, man 4 artihkkala buohta stuora eanetlohku Suoma sámediggeáirasiin vuostálastá. Doaimma heajuda konfereansa jáhkehahttivuođa. Konfereansa dahkan mearrádus lea Suoma lágaid vuostá daningo dat ii váldde vuhtii nuortalaččaid siidačoahkkima sajádaga nuortalaččaid ovddasteaddjiorgánan. Suoma sámediggelágaš 6 mielde sámediggi ovddasta sápmelaččaid álbmotlaš ja riikkaidgaskasaš dásis. Konfereansa dahkan mearrádus ii gudnejáhte Suoma sámediggelága ja geahnohuhtá sámi kulturiešstivrema buohtastedettiin eará doibmiid sámi kulturiešstivrejumi dássái. Julggaštusa eahpečielga hábmen dahká vejolažžan dan, ahte sámi searvvušin sáhttet lohkojuvvot maid dakkár bealit, mat eai leat sámi riekteguoddit.

Mii vuolláičállit: Suoma sámediggi atná hui dehálažžan sámiid váikkuhanvejolašvuodaid dorvvasteami ja gullá guovllu sámiid ovdal go dat dahká mearrádusaid, mat gusket sin.

Eará áššiid buohta mii vuolláičállit Suoma sámediggeáirasat doarjut julggaštusa ulbmiliid ja atnit julggaštusa hui dehálažžan.

Ubmis 20.2.2014

Klemetti Näkkäljärvi
Petra Biret Magga-Vars
Heikki Paltto
Jouko Hetta
Ulla Magga
Janne Näkkäljärvi
Tauno Haltta
Pertti Heikkuri
Pentti Valle

LAHTUT/ ÁJRRASA/ LIHTSEGH/ LEDAMÖTER/ JÄSENET/ ПОЛЬЗОВАТЕЛИ/COMMISSIONAIRES

1. ~~Andersson Hilding~~ Holmqvist Peter, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
2. ~~Anti Gaup Marit Kirsten~~ Høgden Stine Marie Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
3. Aslaksen Marie Therese Nordsletta, Sámediggi Norgga bealde/ledamot Sametinget i Norge
4. Avaskari Anu, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
5. ~~Bach Per Andersen~~ Eira Hans O, Sámediggi Norggas/Sametinget i Norge
6. Beaska Niillas, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
7. Berg Matti, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
8. Bransfjell Nora Marie, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
9. Dunfjell Jovna Zakharias, Sámediggi Norgga bealde Sametinget i Norge
10. Eira Mathis Nilsen, Sámediggi Norgga bealde / Sametinget i Norge
11. Eriksen Inger Eline, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
12. Gaski Jørn Are, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
13. Guttorm Veikko, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
14. Guvsám Kirsti, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
15. Haetta Isak Mathis Olsen Sámediggi Norggas/Sametinget i Norge
16. Haltta Tauno, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
17. Hansen Hartvik, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
18. Heikkuri Pertti, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
19. Henriksen Christina, Sámediggi Norgga bealde / Sametinget i Norge
20. Hetta Jouku, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
21. Håkansson Veronika, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
22. Inga Ingrid, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
23. Johansson Lars-Jonas, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
24. Jonsson Håkan, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
25. Josefina Lundgren Skerk, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
26. Jåma Ellinor Marita, Sámediggi Norgga bealde /Sametinget i Norge
27. ~~Kappfjell John~~ Kappfjell Thomas, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
28. Keskitalo Aili, Sámediggi Norgga bealde Sametinget i Norge
29. Kroik Lars-Paul, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
30. Kråik Anders, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
31. Kuhmunen Anne Madeleine, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
32. Kuoljok Paulus, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
33. Kåven Toril Bakken, Sámediggi Norgga /Sametinget i Norge

LAHTUT/ ÁJRRASA/ LIHTSEGH/ LEDAMÖTER/ JÄSENET/ ПОЛЬЗОВАТЕЛИ/COMMISSIONAIRES

34. Larsen Vibeke, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
35. ~~Larsson Sara~~, Nordling Kristina, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
36. Magga Mariann Wollmann, Norggá Sámediggi bealde/ Sametinget i Norge
37. Magga Ulla-Maarit, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
38. Magga-Vars Petra, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
39. Mannela Karin, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
40. Martinsen Aud Helene, Sámediggi Norgga bealde / Sametinget i Norge
41. Mikaelsson Stefan, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
42. ~~Mo Lisa~~ ~~Katrine~~ Olsen Stein Are Sámediggi Norggas/ Sametinget i Norge
43. Morottaja Anna, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
44. Muotka Piera Heaika, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
45. Muotka Silje Karine Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
46. Musta Yrjö, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
47. Mörtlund Sofia, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
48. Nuorgam Anne, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
49. Nutti Per-Olof, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
50. ~~Nystad Laila~~ Hætta Klemet Erland, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
51. Nystad Tor Gunnar, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
52. Näkkäljärvi Klemetti, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
53. Olsen Henrik, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
54. ~~Oskal Per~~ ~~Mathis~~ Johnsen Kjetil, Sámediggi Norggas/ Sametinget i Norge
55. Paltto Heikki, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
56. Paulsen Lars Filip, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
57. Paulsen Viktor Inge, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
58. Persson Marie, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
59. Persson Mona, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
60. Rahko Niila, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
61. Rannerud Jan, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
62. Ravna Anita Persdatter, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
63. Romsdal Kjetil, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
64. Rydberg Tua, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
65. Saba Ellen Kristina, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
66. Sandvik Lars Oddmund, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
67. Sanila-Aikio Tiina, Sámediggi Suoma bealde/ Sametinget i Finland
68. Sedholm Oscar, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige
69. Sevä Katarina, Sámediggi Ruota bealde/ Sametinget i Sverige

SÁMI PARLAMENTARIHKKÁRKONFERÁNSA GUOVVAMÁNU 20 B. 2014 UBMEJE
 SÁMEPARLAMENTARIJKÁRKONFERÄNSSA GUOVVAMÁNO 20 B. 2014 UBBMEMIN
 SAEMIEN PARLAMENTAAREHKETJÅANGHKOE GOEV TEN 20.B. 2014 UBMEJISNIE
 SAMEPARLAMENTARIKER 20 FEBRUARI I UMEÅ
 SAAMEN PARLAMENTAARIKKOKONFERENSSI 20. HELMIKUUTA 2014 UUMAJASSA
 КОНФЕРЕНЦИЯ ПАРЛАМЕНТА СААМИ 20-ГО ФЕВРАЛЯ 2014 ГОДА В Г. УМЕО
 SAMI PARLIAMENTARY CONFERENCE IN UMEÅ ON 20 FEBRUARY 2014

LAHTUT/ ÁJRRASA/ LIHTSEGH/ LEDAMÖTER/ JÄSENET/ ПОЛЬЗОВАТЕЛИ/COMMISSIONAIRES

70. Sikku Ol-Johán, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
71. Skogsfeldt Johan, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
72. Sovkina Valentina/ Валентина Совкина Kuellnegh Sámi Sobbar/ Куэллнэгк нёарк Самь Соббар
73. Sparrock Britt, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
74. Stinnerbom Marita, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
75. Stinnerbom Torkel, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
76. ~~Store Knut Sámediggi Norgga bealde Sametinget i Norge~~
77. Svonni Lars Wilhelm, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
78. Thomassen Ann-Mari, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
79. Thomassen Nanna, Sámediggi Norgga bealde /Sametinget i Norge
80. Tørfoss, Arthur, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
81. Utsi Inger Elin, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
82. Utsi Per Mikael, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
83. ~~Valkeapää Nikolas~~ Näkkäljärvi Janne, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
84. Valle Pentti, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
85. ~~Vas Laila Susanne~~ Biti Jån Åge Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
86. Vasara Johan, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
87. West Sandra Márjá, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
88. ~~Wilhelmsen Kjellrun Alma~~ Nilsen Ståle, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
89. Wilhelmsen Ronny, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge
90. ~~Wältalo Sten~~ Rimpi Agneta, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
91. Äärelä Rauni, Sámediggi Suoma bealde/Sametinget i Finland
92. Åhrén Christina, Sámediggi Ruota bealde/Sametinget i Sverige
93. Åhrén Thomas, Sámediggi Norgga bealde/ Sametinget i Norge